

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
INFORMACIJOS IR KOMUNIKACIJOS DEPARTAMENTO
TYRIMŲ SKYRIUS

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel.: (0 5) 209 6170 / (0 5) 209 6185
El. p.: tyrimai@lrs.lt; info@lrs.lt; ikd@lrs.lt www.lrs.lt/info

Analitinė apžvalga
26/99

2026-09-08

**Lietuvos Respublikos Seimo prioritetiniai darbai teisėkūros srityje
(2024–2028 m. kadencija, V (rudens) sesija)**

Turinys

Ižanga.....	1
TEISĖKŪROS PRIORITETAI	7
I. Aplinkos apsauga, teritorijų planavimas, žemės ūkis	7
II. Biudžetas, mokesčiai, finansai, auditas.....	8
III. Ekonomika, verslas, energetika, transportas	10
IV. Europos Sąjungos teisės harmonizavimas, užsienio politika	12
V. Nacionalinis saugumas	14
VI. Socialinė apsauga ir darbas	16
VII. Sveikatos apsauga	17
VIII. Švietimas, mokslas, kultūra, sportas.....	18
IX. Teisė ir teisėtvara.....	19
X. Žmogaus teisių apsauga.....	21
XI. Valstybės valdymas.....	22

Ižanga

2026 m. rugsėjo 10 d. Lietuvos Respublikos Seimas renkasi į 2024–2028 m. kadencijos V (rudens) sesiją. Pateikiama svarbiausių sesijos darbų programai teikiamų teisės aktų projektų apžvalga.

Nacionalinis saugumas, gynyba

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 137 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektu siekiama pašalinti konstitucinį apribojimą Lietuvos Respublikai, kaip NATO narei, agresijos grėsmės ar agresijos atveju kartu su sąjungininkais pasitelkti visą NATO atgrasymo

ir gynybos potencialą. Projekto priėmimas sudarytų teisinės prielaidas užtikrinti didesnę Lietuvos Respublikos ir jos sąjungininkų pasirengimą reaguoti į kylančias saugumo grėsmes bei stiprintų kolektyvinės gynybos galimybes.

Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo pakeitimų projektu numatoma stiprinti tarnybos patrauklumą, išlaikant didesnę parengtų karių skaičių krašto apsaugos sistemoje, gerinant karių tarnybos sąlygas ir numatytas socialines garantijas, ilginti amžių, iki kurio gali būti tarnaujama savanoriškoje nenuolatinėje karo tarnyboje.

Principinės kariuomenės struktūros ir karių ribinio skaičiaus patvirtinimo įstatymo pakeitimais numatoma stiprinti Lietuvos kariuomenės pajėgumus, didinant ribinį šaukiamųjų į privalomąją pradinę karo tarnybą skaičių, ribinį kiekvienais metais į pratybas ir mokymus pašaukiamų aktyviojo kariuomenės personalo rezervo karių ir rezervo karių skaičių.

Seimo nutarimo „Dėl Krašto apsaugos sistemos stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“ pakeitimo projektu numatoma spartinti krašto apsaugos sistemos pajėgumų plėtrą užtikrinant Vokietijos brigados dislokavimui Lietuvoje bei atkuriamai nacionalinei pėstininkų divizijai būtiną infrastruktūrą ir didinti Lietuvos kariuomenės modernizaciją orientuojantis į naujus kariavimo būdus, užtikrinti karinio personalo plėtrą, stiprinti visuomenės pasirengimą visuotinei gynybai ir atsparumą grėsmėms bei krizėms.

Naujos redakcijos **Viešojo saugumo tarnybos įstatymo** projektu siekiama sukurti aiškesnę tarnybos institucinę identitetą bei teisinį pagrindą specialiosios parengties pajėgoms, kurių paskirtis yra veikti tada, kai grėsmių mastas, sudėtingumas ar aplinkybės reikalauja papildomų valstybės pajėgumų. Taip pat bus stiprinamas nacionalinis ir tarptautinis bendradarbiavimas, sudaromos prielaidos aktyviau naudotis tarptautinio bendradarbiavimo teikiamomis mokymų, pratybų ir kompetencijų plėtros galimybėmis.

Ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siekiama stiprinti ribojamąsias priemones Rusijos Federacijos ir Baltarusijos piliečiams tokiose srityse kaip ribojimai įsigyti nekilnojamąjį turtą šalia nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų ar karinių poligonų, riboti Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečių švietimo, mokslo ir studijų, kultūros, sporto, meno ir pramogų srities viešąją veiklą. Galimybė Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečiams įsigyti nekilnojamojo turto šalia nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų ar karinių poligonų visais atvejais yra susijusi su papildomomis rizikomis ir gali sukurti ilgalaikį teisinį ir fizinį pagrindą priešiškų valstybių įtakai skleisti.

Baudžiamojo kodekso, Žvalgybos įstatymo ir Kriminalinės žvalgybos įstatymo pakeitimų projektų paketu siekiama pažaboti grėsmes Lietuvos nacionaliniam saugumui ir jį sustiprinti, įtvirtinant baudžiamąją atsakomybę už: 1) neteisėtą dalyvavimą ne Lietuvoje vykstančiame ginkluotame konflikte, kuris yra nukreiptas prieš kitos valstybės nepriklausomybę, teritorijos vientisumą, suverenitetą ar konstitucinę santvarką arba yra kitaip nesuderinamas su Lietuvos Respublikos prisiimtais tarptautiniais įsipareigojimais; 2) neteisėtą dalyvavimą užsienio žvalgybų ar saugumo institucijų, ar kitų užsienio valstybės tiesiogiai bei netiesiogiai kontroliuojamų organizacijų veikloje, jų nurodymų, prašymų, užduočių, nukreiptų prieš Lietuvos Respubliką, vykdymą; 3) diversiją, kuri pasireiškia prieš Lietuvos Respublikos interesus nukreipto nacionaliniam saugumui užtikrinti strateginę ar svarbią reikšmę turinčią infrastruktūrą sudarančių įrenginių, turto, ar jų dalies sunaikinimu, sugadinimu ar kitokiu pakenkimu jiems arba nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės veiklos sutrikdymu. Įstatymų paketas parengtas atsižvelgiant ir į Ukrainos patirtį.

Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimais siekiama įtvirtinti aiškesnę dezinformacijos sąvoką, nustatyti draudžiamas informacijos formas, suteikti Žurnalistų etikos inspektoriatui tarnybai aiškias galias operatyviai reaguoti į melagingos informacijos plitimą, suderinti nacionalinį reguliavimą su ES kovos su dezinformacija strategija. Projektas yra kompleksinės informacinės gynybos paketo dalis, kartu su Visuomenės informavimo ir Informacinės visuomenės paslaugų, Elektroninių ryšių įstatymų bei Administracinių nusižengimų ir Baudžiamojo kodeksų pakeitimais. Jo tikslas – apriboti tiek dezinformacijos turinį, tiek technologines priemones, per kurias ji platinama.

Ekonomika, finansai, mokesčiai

Lietuvos Respublikos 2027–2029 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projektas yra vienas svarbiausių valstybės finansinių dokumentų, kuriuo nustatomos artimiausių metų valstybės pajamos, asignavimai ir pagrindiniai finansavimo prioritetai. Juo sudaromas finansinis pagrindas valstybės funkcijoms vykdyti, viešosioms paslaugoms teikti ir strateginiams tikslams įgyvendinti, kartu užtikrinant fiskalinės drausmės reikalavimų laikymąsi.

Azartinių lošimų įstatymo pakeitimų projektų nuostatomis būtų įvedama privaloma lošėjo identifikavimo sistema, sudaranti galimybę centralizuotai tikrinti asmens teisę lošti ir taikyti jam nustatytus lošimo apribojimus. Taip pat būtų ribojamas atsiskaitymas grynaisiais pinigais lošimo namuose (kazino), siekiant didesnio finansinių operacijų skaidrumo ir mažesnės pinigų plovimo rizikos. Projektai taip pat numato griežtesnę nuotolinių lošimų kontrolę, įskaitant didesnę duomenų apsaugą su Lošimų priežiūros tarnyba ir aiškesnę nuotolinių lošimų reguliavimą. Kartu plečiami Lošimų priežiūros tarnybos įgaliojimai, suteikiant daugiau priemonių kontroliuoti nelegalią lošimų veiklą ir neteisėtą azartinių lošimų reklamą.

Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimo įstatymo tikslas – mažinti administracinę naštą supaprastinant pirkimų procesus ir sudaryti palankesnes sąlygas verslui, ypač smulkiąjam, dalyvauti konkurencingoje pirkimų aplinkoje, taip pat sudaryti geresnes galimybes viešaisiais pirkimais prisidėti prie socialinių iššūkių sprendimo. Pakeitimais planuojama supaprastinti viešųjų pirkimų vykdymą perkančiosioms organizacijoms, perkantiems subjektams, verslo organizacijoms, atsisakant perteklinių, pridėtinės vertės nesukuriančių veiksmų atlikimo, palengvinti tiekėjų patikrą nacionalinio saugumo aspektu bei suderinti nacionalinių teisės aktų nuostatas su Europos Sąjungos Teisingumo Teismo priimtais sprendimais. Taip pat siekiama suderinti nacionalinių teisės aktų nuostatas su Europos Sąjungos Teisingumo Teismo priimtais sprendimais.

Technologijų ir inovacijų įstatymo pakeitimais siekiama – mažinti administracinę naštą ir skatinti inovacijomis grįstą ekonomikos augimą, kad inovacijų ekosistema taptų konkurencingesnė ir efektyvesnė suteikiant viešajai įstaigai Inovacijų agentūrai teisinį pagrindą vertinti ir teikti ekspertines išvadas dėl ūkio subjektų ir jų vykdomos veiklos priskyrimo moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai (MTEP).

Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos Dirbtinio intelekto akto įgyvendinimo“ projektas siejamas su 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/1689, nustatančiu suderintas dirbtinio intelekto (toliau – DI) sistemų taisykles, įgyvendinimu – sukurti efektyvų pagalbos DI sistemų veiklos vykdytojams mechanizmą ir veiksmingą DI sistemų rinkos priežiūros sistemą, nustatant valdžios institucijų ir įstaigų įgaliojimus, taip pat skundų ir pažeidimų nagrinėjimo ir tyrimų atlikimo tvarką, bei padėsiančią užtikrinti, kad Lietuvoje būtų taikomos tik patikimos ir į žmogų orientuotos DI sistemos.

Energetika

Energetikos įstatymo, Elektros energijos įstatymo ir Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimų įstatymų projektų paketas yra būtinas ir laiku žengtas žingsnis, leidžiantis valstybės energetikos sektoriui prisitaikyti prie iš esmės pasikeitusios rinkos realybės. Šalyje prijungtai saulės ir vėjo elektrinių galiai per paskutinius ketverius metus išaugus penkis kartus bei pasiekus 6,7 GW, naujasis reguliavimas skirtas suderinti atsinaujinančios energetikos plėtros tempą su realiu elektros vartojimu, infrastruktūros galimybėmis ir suplanuotomis tarptautinėmis jungtimis.

Socialinės apsauga ir darbas

Ilgalaikės priežiūros paslaugų įstatymo projektas – nauju teisiniu reglamentavimu siekiama pagerinti savarankiškumą praradusių asmenų kompleksinių paslaugų poreikius, sukuriant ir įveiklinant ilgalaikės priežiūros (integruotų socialinių ir sveikatos) paslaugų modelį;

Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nauja redakcija siekiama sukurti taiklesnę ir socialiai teisingesnę paramos būstui sistemą, užtikrinant, kad valstybės parama būstui pirmiausia

pasięktų labiausiai pažeidžiamus asmenis ir šeimas, kurioms paramos reikia labiausiai. Nustatyti minimalius socialinio būsto kokybės reikalavimus, siekiant užtikrinti, kad suteikiamas socialinis būstas būtų saugus, tinkamas gyventi ir sudarytų sąlygas oriam gyvenimui;

Šeimos stiprinimo įstatymo nauja redakcija numatyta sukurti efektyvesnę, centralizuotą ir mokslu grįstą šeimos politikos formavimo ir įgyvendinimo sistemą, atsisakant perteklinių nuostatų ir stiprinant šeimos politiką koordinuojančių institucijų bei savivaldybių šeimų tarybų kompetencijas.

Socialinio draudimo pensijų įstatymo pakeitimais siekiama aiškiau ir tiksliau nustatyti papildomam individualiosios socialinio draudimo pensijos dalies (toliau – individualioji pensijos dalis) indeksavimui panaudotinas papildomas lėšas. Tikimasi, kad pensijų augimas bus spartesnis ir nuoseklesnis.

Sveikatos apsauga

Sveikatos draudimo, Sveikatos sistemos ir Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymų pakeitimų projektais siūloma koreguoti e. sveikatos sistemos valdymo ir finansavimo modelį. Numatoma, kad e. sveikatos įgyvendinimą koordinuotų ir kontroliuotų Valstybinė ligonių kasa.

Psichikos sveikatos priežiūros įstatymo nauja redakcija siekiama stiprinti į asmens atsigavimą ir žmogaus teises orientuotą psichikos sveikatos priežiūrą bei sudaryti papildomas prielaidas pacientų teisėms užtikrinti ir jų apsaugai stiprinti.

Švietimas, kultūra, sportas

Mokslo ir studijų įstatymo ir Švietimo įstatymo pakeitimais siekiama suderinti studijų finansavimo modelį su valstybės biudžeto formavimo principais ir galimybėmis, siekti racionalaus ir efektyvaus valstybės finansuojamų studijų vietų planavimo ir priėmimo vykdymo, sudaryti prielaidas efektyvesnei valstybinių mokslinių tyrimų institutų veiklai, suderinti įstatymo nuostatas su kitais įstatymais.

Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimais siekiama užtikrinti nuoseklų nepilnamečių apsaugos skaitmeninėje erdvėje įgyvendinimą ir aiškesnę priežiūros modelį, suteikiant Ryšių reguliavimo tarnybai aiškų įgaliojimą vertinti techninių ir organizacinių priemonių taikymą.

Teisė ir teisėtvara

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 62 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu siekiama papildyti įteisinti nuostatą, leidžiančią Seimo nariui, dėl kurio imuniteto panaikinimo kreipėsi generalinis prokuroras, Seimo statuto nustatyta tvarka raštu duoti sutikimą būti patrauktam baudžiamojon atsakomybėn. Tokiu atveju atskiras Seimo sutikimas (nutarimas) nebūtų reikalingas.

Seimo nutarimo „Dėl patariamojo referendumo dėl piliečių valios dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio pakeitimo paskelbimo“ projektu siūloma surengti patariamąjį referendumą dėl Konstitucijos 38 straipsnio pakeitimo, susijusio su šeimos sampratos apibrėžimu. Patariamasis referendumas sudarytų galimybę tiesiogiai išsiaiškinti piliečių nuomonę konstituciškai reikšmingu ir visuomenėje aktualių klausimų.

Baudžiamojo kodekso ir Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimais siekiama užtikrinti nacionalinės baudžiamosios teisės atitiktį tarptautiniams standartams, užtikrinti proporcingumą baudžiamojo proceso metu saugant aplinką ir visą aplinkos sistemą, įgyvendinant naujas ES direktyvas dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis bei dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir nukentėjusiųjų apsaugos. Ypatingai siekiama sustiprinti kovą su prekyba žmonėmis. Pakeitimais siekiama įgyvendinti Europos Sąjungos politikos nuostatas, nukreiptas į nukentėjusių nuo prekybos žmonėmis apsaugos stiprinimą ir jų atleidimą nuo administracinės atsakomybės už veiksmus, kurių jie buvo priversti imtis būdami išnaudojami.

Baudžiamojo kodekso, Administracinių nusižengimų kodekso, Baudžiamojo proceso kodekso ir Kriminalinės žvalgybos įstatymo pakeitimų projektų paketas parengtas siekiant sustiprinti kovą prieš seksualinius nusikaltimus, o ypač kurie atliekami prieš vaikus ir moteris. Naujai reglamentuojama vaikų apsauga ir seksualiniai nusikaltimai elektroninėje erdvėje, kurių skaičiaus didėjimas tapo opi problema.

Žmogaus teisės

Civilinio kodekso ir susijusių įstatymų pakeitimais siekiama sistemiškai reglamentuoti partnerystės institutą ir įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2025 m. balandžio 17 d. nutarimą. Įstatymų projektų priėmimas pašalintų bendro gyvenimo neįregistravus santuokos, kuris tampa vis labiau paplitusiu visuomeniniu reiškiniu, teisinio reguliavimo spragą, taip pat leistų įgyvendinti iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos kylančią valstybės pareigą nustatyti teisinį reguliavimą, kuriuo taip pat būtų ginamos bendrai gyvenančių ir santuokos nesudariusių asmenų teisės ir teisėti interesai, ir kartu įgyvendinti Nutarimą.

Aplinkos apsauga

Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo nauja redakcija siekiama įgyvendinti 2024 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2025/40 dėl pakuočių ir pakuočių atliekų ir nustatyti pakuočių perdirbimo, pakartotinio naudojimo, pakartotinio užpildymo, perdirbto plastiko naudojimo ir perteklinių pakuočių mažinimo reikalavimus, sustiprinti atsakomybę už jų nesilaikymą ir užtikrinti aiškesnį pakuočių atliekų tvarkymo reglamentavimą.

Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo naujos redakcijos tikslas – nustatyti subalansuotą mokesčio už valstybinius gamtos išteklius, su juo susijusių delspinigių ir ekonominių sankcijų administravimo įskaitymo mechanizmą ir paprastesnę ginčų dėl mokesčio už valstybinius gamtos išteklius nagrinėjimo tvarką.

Augalų apsaugos įstatymo nauja redakcija siekiama įgyvendinti 2016 m. spalio 26 d. Reglamentą (ES) 2016/2031 dėl augalų sveikatingumo ir 2017 m. kovo 15 d. Reglamentą (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir nustatyti licencijavimo pagrindus augalų apsaugos srityje bei apsaugos priemonės kovai su nelegaliais augalų apsaugos produktų platintojais.

Valstybės valdymas, savivalda

Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo pakeitimais numatyta nustatyti didelėms savivaldybės valdomoms įmonėms siekį didinti jų veiklos efektyvumą – kelti joms savivaldybės tikslus ir lūkesčius ir nustatyti pagrindinius veiklos matavimo rodiklius.

Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ pakeitimo projektu siekiama į nacionalinę teisę perkelti 2024 m. gegužės 14 d. priimto ES migracijos ir prieglobsčio pakto nuostatas (siekiama sukurti veiksmingesnę ir visapusišką migracijos ir prieglobsčio valdymo sistemą, grindžiamą solidarumo, atsakomybės pasidalijimo ir žmogaus teisių apsaugos principais). Įstatymo projektu perkeliama Direktyvos (ES) 2024/1346, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija), nuostatos (tikslinamos su tarptautine apsauga susijusios sąvokos ir procedūros – vietoje prieglobsčio sąvokos vartojama tarptautinės apsaugos sąvoka, atitinkamai tikslinamos su prieglobsčio prašytojais ir prašymais susijusios sąvokos ir kt.). Siekiant įgyvendinti naują ES migracijos valdymo modelį, projekte reglamentuojamos užsieniečių tikrinimo, pasienio ir grąžinimo procedūros. Įtvirtinamas pagrindinių teisių ir priėmimo sąlygų stebėsenos mechanizmas ir kt.

Diplomatinės tarnybos įstatymo pakeitimų ir lydimųjų įstatymų projektų paketas parengtas, siekiant stiprinti diplomatinės tarnybos patrauklumą, užtikrinti jos stabilumą ir didinti diplomatų motyvą.

Pranešimas svarbiausiais valstybės ir visuomenės gyvenimo klausimais dėl demografinės situacijos šalyje. Siekiama Seimo lygmeniu iškelti demografiją kaip ilgalaikį valstybės raidos klausimą. Pranešime būtų tikslinga vertinti ne tik gimstamumo tendencijas, bet ir migraciją, visuomenės senėjimą, darbo rinkos pokyčius, regionų gyvybingumą bei poveikį socialinės apsaugos ir viešųjų paslaugų sistemoms. Jis galėtų tapti pagrindu platesnei diskusijai dėl nacionalinės demografinės politikos krypties po 2030 m.

2026–2040 m. nacionalinės skaitmeninės plėtros darbotvarkė – tai ilgalaikis valstybės technologinės transformacijos dokumentas, apimantis DI, duomenų valdyseną, skaitmeninę

infrastruktūrą, viešųjų paslaugų modernizavimą ir skaitmeninį suverenumą. Svarbu įvertinti, ar Darbotvarkė taps realia valstybės transformacijos įgyvendinimo architektūra, susieta su konkrečiomis institucijų atsakomybėmis, finansavimu ir pažangos rodikliais. Taip pat svarbi jos sąsaja su Strategija „Lietuva 2050“ ir būsimu Nacionaliniu pažangos planu.

Europos skaitmeninė tapatybė (EUDI) – iniciatyva, kuria visiems ES piliečiams, gyventojams ir įmonėms siekiama suteikti saugią, patikimą ir visoje ES pripažintą skaitmeninę tapatybę. Tai skaitmeninė piniginių išmaniajame įrenginyje, joje bus saugiai laikomi svarbūs dokumentai (nuo asmens dokumentų iki banko kortelių). EUDI tiesiogiai paveiks Europos gyventojų ir verslo kasdienybę, bus užtikrinamas aukštas asmens duomenų apsaugos lygis ir mažinama administracinė našta.

Seimo V (rudens) sesijoje prioritetiniai taip pat yra įstatymų projektai, susiję su **Europos Sąjungos teisės aktų nuostatu perkėlimu ar įgyvendinimu**. Pavyzdžiui, projektai, susiję su jau pradėtomis ES teisės pažeidimo procedūromis arba su Europos Komisijos paklausimais dėl atitikties ES teisei: **Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo, Vandens įstatymo, Lietuvos banko įstatymo, Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo** pakeitimų projektai.

Svarbūs ir kiti su ES teisės perkėlimu ir (ar) įgyvendinimu susiję įstatymų projektai, dėl kurių nenotifikavimo gali būti pradėta ES teisės pažeidimo procedūra: **Darbo kodekso pakeitimo įstatymo, Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo, Gamtinių dujų įstatymo, Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų įstatymo pakeitimo įstatymo, Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo, Civilinio turto konfiskavimo įstatymo, Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo** ir kitų įstatymų pakeitimų projektai.

Įstatymo dėl 2026 m. gegužės 26 d. Tarybos sprendimo (ES, Euratomas) 2026/1296, kuriuo iš dalies keičiamas Aktas dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise, patvirtinimo įstatymo projekto savalaikis patvirtinimas sudarytų Europos Parlamento nariams galimybę nepertraukiamai vykdyti demokratinį mandatą motinystės ir tėvystės atostogų metu ir kartu prisidėtų prie glaudaus ir konstruktyvaus Seimo ir Europos Parlamento bendradarbiavimo, ypač Lietuvai rengiantis pirmininkauti ES Tarybai 2027 m.

Svarbesnieji projektai, nepriimti IV (pavasario) sesijoje

Miškų įstatymo naujos redakcijos tikslas – nustatyti veiksmingesnį ir aiškesnį miškų grupių paskirstymą, numatyti kompensavimą privačių miškų savininkams už plynųjų miško kirtimų draudimą jų miškų valdose, riboti miško kirtimus priemiesčių miškuose ir vertingiausiose saugomose teritorijose, atsisakyti pridėtinės vertės nekuriančio teisinio reguliavimo ir kt.

Investicijų įstatymo pakeitimais siūloma sudaryti palankesnes sąlygas investuotojams, įskaitant galimybę lengvatinėmis sąlygomis įsigyti ar išsinuomoti valstybinę ir valstybės valdomą žemę, siekiant pritraukti stambias investicijas ir skatinti ekonomikos augimą Lietuvoje.

Seimo nutarimo „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu siekiama atnaujinti Nacionalinio saugumo strategiją, pritaikant Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo politikos nuostatas prie reikšmingai pasikeitusios šalies saugumo aplinkos ir atsižvelgiant į būtinybę stiprinti šalies pasirengimą užkardyti ir atremti nacionaliniam saugumui kylančias grėsmes.

Švietimo įstatymo pakeitimais siekiama apibrėžti Kultūros pasą, nustatyti jo paskirtį, įgyvendinimo principus ir aprėptį, kitus aktualius šios priemonės įgyvendinimo aspektus

Pagalbinio apvaisinimo įstatymo pakeitimo įstatymo ir lydimųjų įstatymų projektų tikslas – padidinti pagalbinio apvaisinimo ir vaisingumo išsaugojimo paslaugų prieinamumą, užtikrinti saugias ir kokybiškas pagalbinio apvaisinimo ir vaisingumo išsaugojimo paslaugas bei panaikinti Pagalbinio apvaisinimo įstatymo prieštaravimus Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsniui ir 53 straipsnio 1 daliai. Projektais siekiama nustatyti teisę gauti pagalbinio apvaisinimo paslaugas, atsižvelgiant į medicininės indikacijas ir sąlygas, patikslinti,

Reprodukcinės sveikatos įstatymo projektas svarbus, kadangi šiuo metu Lietuvoje nėra vieningo, konceptualaus reprodukcinės sveikatos teisinio reglamentavimo. Reprodukcinės sveikatos

klausimai reguliuojami fragmentiškai atskiruose teisės aktuose. Projektu siekiama sukurti reprodukcinės sveikatos teisinį reguliavimą, apibrėžiantį reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugų teikimo principus, reprodukcinį pasirinkimą, pagalbą lytinį smurtą patyrusiems asmenims, jaunimui palankias reprodukcinės sveikatos paslaugas, reprodukcinės sveikatos informacijos sklaidą ir konsultavimą, visuomenės lytinio švietimo ir lytiškumo ugdymo teisinius pagrindus bei įtvirtinti reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugų išlaidų kompensavimą.

Psichologų praktinės veiklos įstatymo projekto tikslas – nustatyti psichologų kvalifikacijos įgijimo sąlygas, psichologų praktinės veiklos sąlygas, registracijos Psichologų registre reikalavimus, sąlygas ir tvarką, psichologų teises ir pareigas ir kt.

Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma sumažinti korupcijos ir nepotizmo rizikas asmenis konkurso būdu priimant į valstybės tarnybą. Projekte numatyta papildomai kontroliuoti konkursus, kuriuose realiai konkuruoja tik vienas kandidatas; užkirsti kelią laikino pareigų ėjimo metu įgytos patirties pavertimui konkrečiam kandidatui palankiu vėlesniu konkurso reikalavimu; aiškiai atriboti teisėtą politinį vadovavimą nuo politinio poveikio profesionalios valstybės tarnybos atrankai ir kt.

Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto I-399 11 ir 15¹ straipsnių pakeitimo“ projektu siekiama įgyvendinti 2016 m. Konstitucinio Teismo nutarimą ir siūloma nustatyti, kad Seimo nariui, be svarbios pateisinamos priežasties nedalyvavusiam Seimo, taip pat komiteto ar komisijos, kurių narys jis yra, posėdžiuose, to mėnesio atlyginimas mažinamas po 5 procentus už kiekvieną praleistą posėdį.

Paminėtini ir projektai, susiję su jau pradėtomis ES teisės pažeidimo procedūromis arba su Europos Komisijos paklausimais dėl atitikties ES teisei: **Lygių galimybių įstatymo, Elektros energetikos įstatymo, Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos valstybių narių sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo“, Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“, Alternatyviųjų kolektyvinio investavimo subjektų valdytojų įstatymo, Finansinių priemonių rinkų įstatymo ir kitų įstatymų pakeitimų įstatymų** projektai.

Apžvalga parengta pagal Lietuvos Respublikos Seimo komitetų biurų ir Komisijų skyriaus pateiktą informaciją apie V (rudens) sesijos prioritetinę veiklą.

TEISĖKŪROS PRIORITETAU

I. Aplinkos apsauga, teritorijų planavimas, žemės ūkis

Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) Nr. XVP-1673 ir lydimieji įstatymų projektai. Siekiama įgyvendinti 2024 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2025/40 dėl pakuočių ir pakuočių atliekų ir nustatyti pakuočių perdirbimo, pakartotinio naudojimo, pakartotinio užpildymo, perdirbto plastiko naudojimo ir perteklinių pakuočių mažinimo reikalavimus, sustiprinti atsakomybę už jų nesilaikymą ir užtikrinti aiškesnį pakuočių atliekų tvarkymo reglamentavimą.

Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) Nr. XVP-1706 ir lydimieji įstatymų projektai. Tikslas – nustatyti subalansuotą mokesčio už valstybinius gamtos išteklius, su juo susijusių delspinigių ir ekonominių sankcijų administravimo įskaitymo mechanizmą ir paprastesnę ginčų dėl mokesčio už valstybinius gamtos išteklius nagrinėjimo tvarką.

Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo Nr. IX-1607 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) Nr. XVP-1541 ir lydimasis įstatymo projektas. Siekiama užtikrinti aiškesnį Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo programos (toliau – SAARP) lėšų panaudojimo aplinkos kokybės gerinimo ir kitoms aplinkosauginėms priemonėms

reglamentavimą; įtvirtinti SAARP lėšų panaudojimo kontrolės funkciją savivaldybių lėšų kontrolę vykdančioms subjektams ir galimybę visuomenės atstovams dalyvauti SAARP lėšų skyrimo procese.

Sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 1, 2, 6, 8 ir 16 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 81 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-1611 ir lydimieji įstatymų projektai. Projektų tikslas – įtvirtinti nuostatas, leidžiančias aukciono būdu parduoti sodininkų bendrijose esančius neužstatytus valstybinės žemės sodo sklypus, siekiant į valstybės biudžetą surinkti daugiau papildomų lėšų.

Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 pirmojo skirsnio, 8, 10, 16, 17 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 81 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-1666. Siūloma supaprastinti žemės ūkio kooperatyvų reglamentavimą, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas investicijoms, sustiprinti kooperatyvų finansinį tvarumą, padidinti jų konkurencingumą rinkoje ir paskatinti kooperatyvų narius bendradarbiauti žemės ūkio sektoriuje.

Augalų apsaugos įstatymo Nr. I-1069 pakeitimo įstatymo projektu (nauja redakcija, nereg.) ir jo lydimuoju įstatymo projektu siekiama įgyvendinti 2016 m. spalio 26 d. Reglamentą (ES) 2016/2031 dėl augalų sveikatingumo ir 2017 m. kovo 15 d. Reglamentą (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir nustatyti licencijavimo pagrindus augalų apsaugos srityje bei apsaugos priemonės kovai su nelegaliais augalų apsaugos produktų platintojais.

Ūkinių gyvūnų veislininkystės įstatymo Nr. I-384 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija, nereg.) ir lydimasis įstatymo projektas. Siekiama nustatyti nuoseklią nacionalinės veislininkystės sistemą, supaprastinti kai kurių ūkinių gyvūnų veislininkystės paslaugų teikimą, atsisakant jų licencijavimo bei aktualizuoti kitas nuostatas.

Svarbūs nepriimti IV (pavasario) sesijoje

Miškų įstatymo Nr. I-671 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3933 (nauja redakcija) ir lydimieji įstatymų projektai. Projektų tikslas – nustatyti veiksmingesnį ir aiškesnį miškų grupių paskirstymą, numatyti kompensavimą privačių miškų savininkams už plynųjų miško kirtimų draudimą jų miškų valdose, riboti miško kirtimus priemiesčių miškuose ir vertingiausiose saugomose teritorijose, įveiklinti nuosavybės teisėms atkurti nepanaudotus valstybinius miškus, atsisakyti pridėtinės vertės nekuriančio teisinio reguliavimo ir kt.

Veterinarinių vaistų įstatymo Nr. XIV-1088 3, 5, 6, 9, 12, 14 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1550. Siekiama užtikrinti Viešojo administravimo įstatyme nustatytų reikalavimų įgyvendinimą bei mažinti administracinę naštą – atsisakyti perteklinio reikalavimo ūkio subjektams, teikiant prašymus Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, susijusius su veterinarinės farmacijos sritimi, kartu pateikti dokumentus ir (ar) informaciją, kurie yra informacinėse sistemose arba kurie yra skelbiami viešai. Nuspręsta projektą svarstyti Seimo V (rudens) sesijoje.

II. Biudžetas, mokesčiai, finansai, auditas

Lietuvos Respublikos 2027–2029 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projektas (nereg.). Lietuvos Respublikos 2027–2029 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projektas yra vienas svarbiausių valstybės finansinių dokumentų, kuriuo nustatomos artimiausių metų valstybės pajamos, asignavimai ir pagrindiniai finansavimo prioritetai. Juo sudaromas finansinis pagrindas valstybės funkcijoms vykdyti, viešosioms paslaugoms teikti ir strateginiams tikslams įgyvendinti, kartu užtikrinant fiskalinės drausmės reikalavimų laikymąsi. Projektas taip pat atspindi Vyriausybės ekonominės ir socialinės politikos prioritetus bei lemia, kokia apimtimi bus finansuojamos svarbiausios valstybės politikos sritys.

Valstybės socialinių fondų biudžetų 2027 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas. Siūloma patvirtinti 2027 m. valstybės socialinių fondų (Valstybinio socialinio draudimo fondo, Garantinio fondo ir Ilgalaikio darbo išmokų fondo) biudžetus; patvirtinti 2027 m. Pensijų anuitetų fondo biudžetą.

2027 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas (nereg.). Tikslas – patvirtinti 2027 m. PSDF biudžetą.

Azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 2, 3, 6, 72, 73, 8, 9, 10, 104, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 201, 205, 207, 208, 21, 22, 23, 241, 25, 251, 26, 291, 292, 30 straipsnių pakeitimo, Įstatymo papildymo 105 straipsniu ir 81 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XVP-1690 ir lydimasis įstatymo projektas. Priėmus projektus būtų įvedama privaloma lošėjo identifikavimo sistema, sudaranti galimybę centralizuotai tikrinti asmens teisę lošti ir taikyti jam nustatytus lošimo apribojimus. Taip pat būtų ribojamas atsiskaitymas grynaisiais pinigais lošimo namuose (kazino), siekiant didesnio finansinių operacijų skaidrumo ir mažesnės pinigų plovimo rizikos. Projektai taip pat numato griežtesnę nuotolinių lošimų kontrolę, įskaitant didesnę duomenų apsaugą su Lošimų priežiūros tarnyba ir aiškesnę nuotolinių lošimų reguliavimą. Kartu plečiami Lošimų priežiūros tarnybos įgaliojimai, suteikiant daugiau priemonių kontroliuoti nelegalią lošimų veiklą ir neteisėtą azartinių lošimų reklamą.

Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai (nereg.). Tikslas – mažinti administracinę naštą supaprastinant pirkimų procesus ir sudaryti palankesnes sąlygas verslui, ypač smulkiąjam, dalyvauti konkurencingoje pirkimų aplinkoje, taip pat sudaryti geresnes galimybes viešaisiais pirkimais prisidėti prie socialinių iššūkių sprendimo. Numatyta nustatyti Viešųjų pirkimų tarnybai galimybę skirti juridiniams asmenims (perkančiosioms organizacijoms) baudas už viešųjų pirkimų įstatymų pažeidimus. Pakeitimais planuojama supaprastinti viešųjų pirkimų vykdymą perkančiosioms organizacijoms, perkantiesiems subjektams, verslo organizacijoms, atsisakant perteklinių, pridėtinės vertės nesukuriančių veiksmų atlikimo, palengvinti tiekėjų patikrą nacionalinio saugumo aspektu bei suderinti nacionalinių teisės aktų nuostatas su Europos Sąjungos Teisingumo Teismo priimtais sprendimais.

Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Siekiama suteikti Vyriausybei įgaliojimus nustatyti teisinių paslaugų pirkimo tvarką, kaip tai daroma kitų paslaugų, kurioms netaikomas Viešųjų pirkimų įstatymas, atvejais.

Įmonių ir įmonių grupių įstatymo Nr. XIV-2811 2, 3, 5, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 36, 37, 39, 40, 41 straipsnių pakeitimo, Įstatymo papildymo 21¹, 22² straipsniais ir 12 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai (nereg. ES). Šių projektų paketo tikslas – perkelti „Omnibus I“ nuostatas, reikšmingai mažinančias įmonių administracinę naštą, susijusią su tvarumo atskaitomybe (apie 95 proc. įmonių, turėjusių atsiskaityti tvarumo klausimais, bus atleistos nuo privalomos tvarumo atskaitomybės, iš mažesnių įmonių nebus galima reikalauti daugiau tvarumo informacijos, negu nustatytas minimumas, ir pan.).

Svarbūs nepriimti IV (pavasario) sesijoje

Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 95 ir 97 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1108(2), Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo Nr. XIII-328 101 ir 103 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1109(2) ir Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo Nr. XI-1491 9 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1110(2). Projektais siekiama nustatyti pareigą perkančiosioms organizacijoms vadovautis Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintomis viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašo nuostatomis ir privalomai atlikti reikalingas vidaus kontrolės sistemos korekcijas pagal Viešųjų pirkimų tarnybos pateiktas rekomendacijas. Gavus Vyriausybės išvadą, projektus planuojama svarstyti Seimo V (rudens) sesijoje.

Strateginio valdymo įstatymo Nr. XIII-3096 4 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-466(2), Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 17, 26, 27, 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-467(2) ir Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo Nr. XIII-328 29, 38, 39, 48 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-763. Šiais projektais siekiama užtikrinti, kad viešojo sektoriaus sprendimai būtų grindžiami ne tik politiniais ar formaliais kriterijais, bet ir objektyvia analize, leidžiančia vertinti planuojamų priemonių naudą visuomenei, sąnaudų pagrįstumą ir alternatyvius įgyvendinimo būdus, t. y. įtvirtinti privalomai atliktiną kaštų ir naudos

analizę supaprastintų ir tarptautinių pirkimų atvejais. Gavus Vyriausybės išvadą, projektus planuojama svarstyti Seimo V (rudens) sesijoje.

Seimo nutarimo „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą VĮ Registrų centre“ projektas Nr. XVP-1670. Juo, atsižvelgiant į viešojoje erdvėje paskelbtą informaciją apie didelės apimties duomenų nutekėjimo incidentą, siekiama pavesti Valstybės kontrolei atlikti auditą VĮ Registrų centre ir įvertinti, ar taikytos organizacinės, techninės, kibernetinio saugumo, vidaus kontrolės ir kitos priemonės buvo pakankamos valstybės informacinių sistemų ir registrų saugumui užtikrinti. Audito komitetas 2026 m. liepos 10 d. pritarė Komiteto patobulintam Seimo nutarimo projektui Nr. XVP-1670(2), kurį planuojama svarstyti V (rudens) sesijoje.

Muitinės įstatymo Nr. IX-2183 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1219 (nauja redakcija) ir lydimieji įstatymų projektai. Siekiama didinti Lietuvos Respublikos muitinės veiklos efektyvumą ir skaidrumą, spartinti muitinės sprendimų priėmimą, muitinės paslaugų suteikimą ir sudaryti geresnes verslo sąlygas bei didinti jos konkurencingumą. Projektui priėmimo metu nebuvo pritarta. Daugiausia nesutarimų įstatymo projekto priėmimo metu kilo dėl siūlymo po pertvarkos atsisakyti muitinės postų pareigūnų (išskyrus postų vadovų ir jų pavaduotojų) rotacijos – periodinio pareigų atlikimo vietos keitimo. Atsižvelgdama į tai, Finansų ministerija 2027 m. pavasario sesijos metu Seimui teiks patobulintą Muitinės įstatymo projektą.

Loterijų ir lošimų mokesčio įstatymo Nr. IX-326 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-507. Siekiama organizuojant lošimus lošimo automatais, stalo lošimus, bingą, totalizatorių, lažybas ir nuotolinius lošimus nustatyti diferencijuotus mokesčius su skirtingais tarifais, priklausomai nuo mokesčio bazės dydžio (22 proc., 27 proc., 32 proc., 37 proc.). Progresinis apmokestinimas leistų įgyvendinti teisingesnį apmokestinimo principą, kuomet didesnes pajamas gaunančios bendrovės prisideda prie valstybės biudžeto didesne dalimi. Tai atitinka visuotinai pripažintą principą, kad pajėgesni subjektai turėtų prisiimti didesnę atsakomybę už valstybės gerovę.

Akcizų įstatymo Nr. IX-569 65 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-596. Siūloma reikšmingai didinti kaitinamojo tabako akcizo mokesčius, o surinktas pajamas nukreipti valstybės gynybos biudžetui.

III. Ekonomika, verslas, energetika, transportas

Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 22 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1545 ir Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 10, 11 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1547. Numatyta nustatyti didelėms savivaldybės valdomoms įmonėms siekį didinti jų veiklos efektyvumą – kelti joms savivaldybės tikslus ir lūkesčius ir nustatyti pagrindinius veiklos matavimo rodiklius. Patikslinti kandidatų į valstybės ir (ar) savivaldybės valdomos bendrovės ir valstybės ir (ar) savivaldybės valdomos bendrovės dukterinės bendrovės kolegialaus organo narius ir kolegialaus organo narių bendruosius ir nepriklausomumo reikalavimus ir tokiu būdu mažinti galimas nepotizmo, korupcijos apraiškas bei didinti kolegialių organų atrankos skaidrumą ir nepriklausomumą. Siūloma Valdymo koordinavimo centrui nustatyti papildomas funkcijas, susijusias su didelių savivaldybių valdomų įmonių reguliavimo aspektais, strategijų projektų, veiklos matavimo rodiklių ir lūkesčių raštų vertinimu bei gerojo valdymo indekso nustatymu atliekant jų individualų vertinimą. Kartu numatoma optimizuoti bendrovių atskaitomybės procesus, atsisakant perteklinių ataskaitų ir mažinant administracinę naštą, taip pat užtikrinti, kad bendrovės vadovo veikla būtų suderinama su jo pareigomis ir nekeltų interesų konfliktų.

Technologijų ir inovacijų įstatymo Nr. XIII-1414 11, 14 straipsnių pakeitimo ir 24 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XVP-1563. Tikslas – mažinti administracinę naštą ir skatinti inovacijomis grįstą ekonomikos augimą, kad inovacijų ekosistema taptų konkurencingesnė ir efektyvesnė suteikiant viešajai įstaigai Inovacijų agentūrai teisinį pagrindą vertinti ir teikti ekspertines išvadas dėl ūkio subjektų ir jų vykdomos veiklos priskyrimo moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai (toliau – MTEP). Tvarką dėl šios ekspertinės išvados teikimo

pavedama nustatyti Ekonomikos ir inovacijų ministerija. Tai mažintų teisinį neapibrėžtumą ir sudarytų prielaidas platesniam bei nuoseklesniam lengvatos taikymui. Taip pat siūloma įtvirtinti nuostatas dėl visų ūkio subjektų, vykdančių technologijų ir (ar) inovacijų sričių veiklą, įskaitant dideles įmones, tarptautiškumo ir eksporto skatinimo. Projekto pakeitimais numatoma Inovacijų agentūros teisė kaupti informaciją apie eksportuojančius technologijų ir inovacijų sričių verslus, registruojant įmones eksportuotojų duomenų bazėje. Tikimasi, kad įstatymo projektas padidins MTEP veiklos ir investicijų apimtį, suteiks daugiau aiškumo taikant pelno mokesčio lengvatą, užtikrins skaidresnį ir vienodesnį MTEP vertinimą bei skatins inovacijų ir aukštos pridėtinės vertės ekonomikos plėtrą.

Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos Dirbtinio intelekto akto įgyvendinimo“ projektas Nr. XVP-1564 ir lydimieji įstatymo projektai. Įgyvendinant 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1689, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto (toliau – DI) sistemų taisyklės, sukurti efektyvų pagalbos DI sistemų veiklos vykdytojams mechanizmą ir veiksmingą DI sistemų rinkos priežiūros sistemą, nustatant valdžios institucijų ir įstaigų įgaliojimus, taip pat skundų ir pažeidimų nagrinėjimo ir tyrimų atlikimo tvarką, bei padėsiančią užtikrinti, kad Lietuvoje būtų taikomos tik patikimos ir į žmogų orientuotos DI sistemos. Atliepiant verslo ir viešojo sektoriaus poreikius, siekiama, kad kuriama institucinė sąranga būtų orientuota ne į sankcijų taikymą, o į konsultacijas, metodinę pagalbą ir kitus mechanizmus, kurie padėtų verslui ir viešajam sektoriui lengviau ir greičiau prisitaikyti prie naujų reikalavimų ir nestabdytų dirbtinio intelekto inovacijų spartos, ir taip prisidėtų prie šalies konkurencingumo didinimo.

Elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo Nr. XIII-1120 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija), (nereg. ES). Įgyvendinti Europos skaitmeninės tapatybės sistemą nustatantį eIDAS reglamentą ir įtvirtinti už Europos skaitmeninės tapatybės dėklės (EUDI dėklės) sistemos veikimą atsakingų institucijų funkcijas ir atsakomybes, reglamentuoti, atnaujinti patikimumo užtikrinimo paslaugų teisinį reguliavimą.

Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 2, 4, 6, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 19, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 37, 38, 40, 45 straipsnių pakeitimo ir 17, 18 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas (nereg). Siūloma tobulinti Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo reglamentavimą, įtraukiant nuostatas dėl valstybės informacinių išteklių laikymo naudojant debesijos paslaugą. Atsisakyti Duomenų valdysenos komiteto, kaip dubliuojančio Valstybės informacinių išteklių valdymo tarybą, kartu mažinant administracinę naštą institucijoms, tiksliau reglamentuoti duomenų valdymo įgaliotinio paskirtį ir statusą, patikslinti reikalavimus dėl registro ir informacinės sistemos kūrimo inicijavimo ir kt.

Energetikos įstatymo Nr. IX-884 8, 21, 24-1, 27, 32, 36 straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 29-1 straipsniu įstatymo projektą Nr. XVP-1630; Elektros energijos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 9, 16, 17, 21-1, 31, 39, 48-2, 48-6, 70, 73-3 straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 73-4 straipsniu įstatymo projektą Nr. XVP-1631; Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 13-1 ir 20-2 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XVP-1632. Šalyje prijungtai saulės ir vėjo elektrinių galiai per paskutinius ketverius metus išaugus penkis kartus bei pasiekus 6,7 gigavato, naujasis reguliavimas skirtas suderinti atsinaujinančios energetikos plėtros tempą su realiu elektros vartojimu, infrastruktūros galimybėmis ir suplanuotomis tarptautinėmis jungtimis. Šis įstatymų projektų paketas yra būtinas ir laiku žengtas žingsnis, leidžiantis mūsų energetikos sektoriui prisitaikyti prie iš esmės pasikeitusios rinkos realybės. Pasiekę išpūdingą 6,7 gigavato generacijos ribą, privalome užtikrinti, kad tolesnė plėtra vyktų sinchroniškai su elektros vartojimo augimu bei tinklų galimybėmis. Numatyta, kad pagrindinės įstatymo nuostatos įsigalios 2026 m. lapkričio 1 d. Nustatyti pereinamieji terminai: prašymus dėl leidimų galiojimo pratęsimo iki 48 mėnesių bei prašymus dėl tapataus projekto susitarimų sudarymo vystytojai galės teikti iki 2027 m. rugsėjo 30 d. Kartu net 50 proc. sumažinamos finansinės pasekmės nutraukiant nebevystomus projektus, atlaisvinant tinklo pralaidumus kitiems rinkos dalyviams, bei suteikiama galimybė keisti projekto tipą į kaupiklius ar vartojimo objektus. Siekiant pritraukti stambias investicijas, išplečiamas tiesioginių linijų reguliavimas be tinklo tarifų, sudaroma galimybė prijungimui panaudoti operatorių kaupiamą įrangos rezervą, o atsinaujinančių išteklių energijos

bendrijoms ir piliečių energetikos bendrijoms vystomiems mažiesiems nuotoliniams parkams iki 100 kilovatų galios panaikinami pertekliniai leidimų reikalavimai, įtvirtinami papildomi lankstumo mechanizmai vystytojams projektų plėtros eigoje leidžiantys turėti technologines paklaidas.

Svarbūs nepriimti IV (pavasario) sesijoje

Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 2, 7, 12, 13, 13-1, 15-6 ir 15-7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1427 ir lydimasis Žemės įstatymo 2, 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1428. Siūloma sudaryti palankesnes sąlygas investuotojams, įskaitant galimybę lengvatinėmis sąlygomis įsigyti ar išsinuomoti valstybinę ir valstybės valdomų įmonių žemę, siekiant pritraukti stambias investicijas ir skatinti ekonomikos augimą Lietuvoje. Investicijų įstatymo pakeitimu siūloma numatyti galimybę įstatymų numatytais atvejais investuotojams be aukciono ar konkurso nuomoti ne tik valstybinę žemę, bet ir valstybės valdomų bendrovių žemę (taip pat ją perleisti nuosavybėn), jei tokia žemė gali būti efektyviai panaudota naujų stambių investicijų pritraukimui. Taip pat siūloma sukurti papildomą valstybės pagalbos teikimo formą stambiems investuotojams – sudaryti galimybę atleisti stambius investuotojus nuo valstybinės žemės, išskyrus valstybinę žemę, įtrauktą į laisvųjų ekonominių zonų ir pramonės parkų, kuriems suteiktas valstybei svarbaus projekto statusas, nuomos mokesčio, šią žemę investuotojui parduoti (jei kiti įstatymai to nedraudžia) už mažesnę kainą nei turto vertė. Priėmimas numatytas V (rudens) sesijoje.

IV. Europos Sąjungos teisės harmonizavimas, užsienio politika

Su ES teisės perkėlimu ir (ar) įgyvendinimu susiję teisės aktų projektai, pirmą kartą pasiūlyti įtraukti į Seimo V (rudens) sesijos darbo programą:

Projektai, susiję su jau pradėtomis ES teisės pažeidimo procedūromis arba su Europos Komisijos paklausimais dėl atitikties ES teisei:

- **Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 pakeitimo įstatymo projektas** ir lydimieji įstatymų projektai;

- **Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 pakeitimo įstatymo projektas** ir lydimieji įstatymų projektai;

- **Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 pakeitimo projektas.**

Kiti su ES teisės perkėlimu ir (ar) įgyvendinimu susiję įstatymų projektai, dėl kurių notifikavimo gali būti pradėta ES teisės pažeidimo procedūra:

- **Darbo kodekso pakeitimo įstatymo projektas** ir lydimieji įstatymų projektai;

- **Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo Nr. I-1562 pakeitimo įstatymo projektas;**

- **Aviacijos įstatymo Nr. VIII-2066 pakeitimo įstatymo projektas;**

- **Gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 pakeitimo įstatymo projektas;**

- **Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas ir lydimasis įstatymo projektas;**

- **Klimato kaitos valdymo įstatymo Nr. XI-329 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1775 ES;**

- **Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo Nr. X-1478 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1635 ES;**

- **Civilinio turto konfiskavimo įstatymo Nr. XIII-2825 pakeitimo įstatymo projektas** ir lydimieji įstatymų projektai;

- **Elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija);**

- **Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-2044 pakeitimo įstatymo projektas** ir lydimieji įstatymų projektai;

- **Saugos tyrimų įstatymo Nr. XIV-3070 pakeitimo įstatymo projektas;**

- Įstatymo dėl Europos Sąjungos valstybių narių sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo pakeitimo įstatymo projektas ir lydimasis įstatymo projektas ir kiti įstatymų projektai.

Atskirai pažymėtina Įstatymo dėl 2026 m. gegužės 26 d. Tarybos sprendimo (ES, Euratomas) 2026/1296, kuriuo iš dalies keičiamas Aktas dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise, patvirtinimo įstatymo projekto ir jo priėmimo Seimo V (rudens) sesijoje svarba, atsižvelgiant ir į Europos Parlamento Pirmininkės Robertos Metsolos kreipimąsi dėl kuo spartesnio nacionalinių procedūrų užbaigimo. Savalaikis šio sprendimo patvirtinimas sudarytų Europos Parlamento nariams galimybę nepertraukiamai vykdyti demokratinį mandatą motinystės ir tėvystės atostogų metu ir kartu prisidėtų prie glaudaus ir konstruktyvaus Seimo ir Europos Parlamento bendradarbiavimo, ypač Lietuvai rengiantis pirmininkauti ES Tarybai 2027 m.

Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1636 ir lydimieji įstatymų projektai. Projektų paketu siekiama į nacionalinę teisę perkelti 2024 m. priimto ES migracijos ir prieglobsčio pakto nuostatas. Paktu siekiama sukurti veiksmingesnę ir visapusišką migracijos ir prieglobsčio valdymo sistemą, grindžiamą solidarumo, atsakomybės pasidalijimo ir žmogaus teisių apsaugos principais. Paktu priimtų ES reglamentų nuostatos nuo 2026 m. birželio 12 d. taikomos tiesiogiai, todėl įstatymo projekte siūloma atsisakyti su jomis nesuderinamų nuostatų, jas patikslinti arba papildyti įgyvendinamosiomis teisės normomis. Projektu perkeliama Direktyvos (ES) 2024/1346, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija), nuostatos. Tikslinamos su tarptautine apsauga susijusios sąvokos ir procedūros – vietoje prieglobsčio sąvokos vartojama tarptautinės apsaugos sąvoka, atitinkamai tikslinamos su prieglobsčio prašytojais ir prašymais susijusios sąvokos. Nustatomas atskiras leidimo laikinai gyventi išdavimo pagrindas tarptautinės apsaugos gavėjų šeimos nariams, užtikrinant jiems reglamentuose nustatytas teises. Siekiant įgyvendinti naują ES migracijos valdymo modelį, projekte reglamentuojamos užsieniečių tikrinimo, pasienio ir grąžinimo procedūros. Numatoma, kad tam tikrais atvejais užsieniečiai būtų apgyvendinami tikrinimo ar pasienio procedūrų vietose, nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje. Taip pat nustatomos Valstybės sienos apsaugos tarnybos ir Priėmimo ir integracijos agentūros funkcijos atliekant tikrinimą. Įtvirtinamas pagrindinių teisių ir priėmimo sąlygų stebėsenos mechanizmas. Siūloma nustatyti nacionalines procedūras dėl ES migracijos ir prieglobsčio pakte numatytų solidarumo priemonių, krizių ar *force majeure* situacijų, numatant Vidaus reikalų ministerijos vaidmenį teikiant pranešimus Europos Komisijai, ir Vyriausybės kompetenciją priimančią sprendimus dėl užsieniečių perkėlimo ar priėmimo humanitariniu pagrindu. Be to, projektu ilginamas terminas, per kurį Valstybės saugumo departamentas, policija arba Valstybės sienos apsaugos tarnyba turi pateikti išvadas dėl užsieniečio keliamos grėsmės valstybės saugumui, viešajai tvarkai ar visuomenei – nuo šiuo metu nustatytų 28 kalendorinių dienų iki 42 kalendorinių dienų.

Diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 17, 24, 25, 36, 37, 41, 42, 43, 49, 53, 61, 62, 89, 90, 92, 95 ir 96 straipsnių, XIV skyriaus pavadinimo, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 96-1 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-1709 ir lydimieji įstatymų projektai. Projektų paketas parengtas, siekiant stiprinti diplomatinės tarnybos patrauklumą, užtikrinti jos stabilumą ir didinti diplomatų motyvą. Pagrindiniai siūlymai orientuoti į darbo užmokesčio, diplomatų veiklos skatinimo ir socialinių garantijų sistemos tobulinimą, aiškesnių karjeros galimybių nustatymą bei geresnių sąlygų diplomatams ir jų šeimos nariams sudarymą. Siūloma atsisakyti diplomato parengiamojo laikotarpio, nustatant diplomato tarnybos sutartį su 6 mėnesių bandomuoju terminu. Numatoma išplėsti diplomatų skatinimo galimybes, nustatyti aiškų materialinės žalos, patirtos diplomatu ir (ar) jo šeimos nariams tarnybos užsienyje metu dėl nuo jų nepriklausančių aplinkybių, kompensavimo mechanizmą. Reglamentuojami atvejai, kai dėl neatidėliotinų valstybės interesų priežasčių diplomatas gali būti atšauktas iš atostogų, numatant su tuo susijusių nuostolių atlyginimą. Siūloma tikslinti diplomatinės tarnybos rotacijos ir kandidatų atrankos procedūras, gerinti diplomatų šeimų socialines garantijas ir kt.

Svarbūs nepriimti IV (pavasario) sesijoje

Projektai, susiję su jau pradėtomis ES teisės pažeidimo procedūromis arba su Europos Komisijos paklausimais dėl atitikties ES teisei:

- **Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) Nr. XVP-1265(3) ES;**
 - **Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 pakeitimo įstatymo projektas ir lydimasis įstatymo projektas Nr. XVP-1672 ES;**
 - **Miškų įstatymo Nr. I-671 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) ir lydimieji įstatymų projektai;**
 - **Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos valstybių narių sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo“ Nr. XII-1322 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1633 ES;**
 - **Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 pakeitimo įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai;**
 - **Alternatyviųjų kolektyvinio investavimo subjektų valdytojų įstatymo Nr. XII-1467 pakeitimo įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai;**
 - **Baudžiamojo kodekso pakeitimo įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai;**
 - **Finansinių priemonių rinkų įstatymo Nr. X-1024 pakeitimo įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai.**
- Įstatymų projektai, dėl kurių nenotifikavimo gali būti pradėta ES teisės pažeidimo procedūra:
- **Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai;**
 - **Kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo Nr. I-1179 pakeitimo įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai;**
 - **Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 pakeitimo įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai;**
 - **Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo Nr. XI-1425 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) ir lydimieji įstatymų projektai;**
 - **Vandenilio įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai Nr. XVP-1750–XVP-1752 ES;**
 - **Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 pakeitimo įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai;**
 - **Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) ir lydimieji įstatymų projektai Nr. XVP-1673–XVP-1677 ES;**
 - **Augalų apsaugos įstatymo Nr. I-1069 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) lydimasis įstatymo projektas;**
 - **Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos Dirbtinio intelekto akto įgyvendinimo“ projektas ir lydimieji įstatymų projektai Nr. XVP-1564–1567 ES;**
 - **Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1449 ES.**

V. Nacionalinis saugumas

Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 2, 31, 10, 20, 32¹, 36, 40, 42, 44, 49, 52, 53, 54, 55, 59, 60, 63, 63¹, 64, 65, 65¹, 67, 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Projektu numatoma stiprinti tarnybos patrauklumą, išlaikant didesnę parengtų karių skaičių krašto apsaugos sistemoje, gerinant karių tarnybos sąlygas ir numatytas socialines garantijas, ilginti amžių, iki kurio gali būti tarnaujama savanoriškoje nenuolatinėje karo tarnyboje.

Principinės kariuomenės struktūros ir karių ribinio skaičiaus patvirtinimo įstatymo Nr. XIII-2709 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Projektu numatoma stiprinti Lietuvos kariuomenės pajėgumus, didinant ribinį šaukiamųjų į privalomąją pradinę karo tarnybą

skaičių, ribinį kiekvienais metais į pratybas ir mokymus pašaukiamų aktyviojo kariuomenės personalo rezervo karių ir rezervo karių skaičių.

Seimo nutarimo Nr. XIV-2505 „Dėl Krašto apsaugos sistemos stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“ pakeitimo projektas (nereg.). Projektu numatoma spartinti krašto apsaugos sistemos pajėgumų plėtrą užtikrinant Vokietijos brigados dislokavimui Lietuvoje bei atkuriamai nacionalinei pėstininkų divizijai būtiną infrastruktūrą ir didinti Lietuvos kariuomenės modernizaciją orientuojantis į naujus kariavimo būdus, užtikrinti karinio personalo plėtrą, stiprinti visuomenės pasirengimą visuotinei gynybai ir atsparumą grėsmėms bei krizėms.

Lietuvos Respublikos viešojo saugumo tarnybos įstatymo Nr. X-813 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija, nereg.). Projektu siekiama sukurti aiškesnę tarnybos institucinį identitetą bei teisinį pagrindą specialiosios parengties pajėgoms, kurių paskirtis yra veikti tada, kai grėsmių mastas, sudėtingumas ar aplinkybės reikalauja papildomų valstybės pajėgumų. Projektas taip pat patikslins institucijos funkcijas, organizavimo principus, pareigūnų teisės ir pareigas, sustiprina svarbių valstybės objektų ir kritinės infrastruktūros apsaugos teisinį pagrindą, išplės grėsmių prevencijos galimybes ir aiškiau reglamentuos veikimą teritorinėje jūroje, vidaus bei pasienio vandenyse saugant valstybei svarbius objektus. Taip pat bus stiprinamas nacionalinis ir tarptautinis bendradarbiavimas, sudaromos prielaidos aktyviau naudotis tarptautinio bendradarbiavimo teikiamomis mokymų, pratybų ir kompetencijų plėtros galimybėmis.

Ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymo Nr. XIV-1888 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Siekiama stiprinti ribojamąsias priemones Rusijos Federacijos ir Baltarusijos piliečiams tokiose srityse kaip ribojimai įsigyti nekilnojamąjį turtą šalia nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų ar karinių poligonų, riboti Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečių švietimo, mokslo ir studijų, kultūros, sporto, meno ir pramogų srities viešąją veiklą. Lietuvos Respublikos Seimas 2026 m. balandžio 23 d. įstatymu Nr. XV-840 pasiūlė Lietuvos Respublikos Vyriausybei iki 2026 m. spalio 1 d. parengti ir Lietuvos Respublikos Seimui pateikti įstatymų, kuriuose būtų nustatyti ribojimai Baltarusijos Respublikos fiziniams ir juridiniams asmenims įsigyti nekilnojamąjį turtą, esantį Lietuvos Respublikos teritorijoje, draudimas Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečiams ir juridiniams asmenims įsigyti nekilnojamąjį turtą šalia Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų ar karinių poligonų, tokiems nekilnojamojo turto įsigijimo sandoriams taikomas nacionalinio saugumo vertinimo mechanizmas, taip pat numatytos šių ribojimų išimtys, projektus. Rusija vykdo hibridines atakas ir įvairaus pobūdžio provokacijas prieš Lietuvos Respubliką, bet ir išnaudoja švietimo, mokslo ir studijų, kultūros, sporto, meno ir pramogų srities viešąją veiklą kaip švelniosios galios instrumentus skleisti savo kaip agresoriaus naratyvą, taip pat kaip galimybę skleisti propagandą. Galimybė Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečiams įsigyti nekilnojamojo turto šalia nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų ar karinių poligonų visais atvejais yra susijusi su papildomomis rizikomis ir gali sukurti ilgalaikį teisinį ir fizinį pagrindą priešiškų valstybių įtakai skleisti.

Baudžiamojo kodekso 118 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 122-1 ir 250-7 straipsniais įstatymo projektas Nr. XVP-1267, Žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1268 ir Kriminalinės žvalgybos įstatymo Nr. XI-2234 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1269. Šiuo įstatymų projektų paketu siekiama pažaboti grėsmes Lietuvos nacionaliniam saugumui ir jį sustiprinti, įtvirtinant baudžiamąją atsakomybę už: 1) neteisėtą dalyvavimą ne Lietuvoje vykstančiame ginkluotame konflikte, kuris yra nukreiptas prieš kitos valstybės nepriklausomybę, teritorijos vientisumą, suverenitetą ar konstitucinę santvarką arba yra kitaip nesuderinamas su Lietuvos Respublikos prisiimtais tarptautiniais įsipareigojimais; 2) neteisėtą dalyvavimą užsienio žvalgybų ar saugumo institucijų, ar kitų užsienio valstybės tiesiogiai bei netiesiogiai kontroliuojamų organizacijų veikloje, jų nurodymų, prašymų, užduočių, nukreiptų prieš Lietuvos Respubliką, vykdymą; 3) diversiją, kuri pasireiškia prieš Lietuvos Respublikos interesus nukreipto nacionaliniam saugumui užtikrinti strateginę ar svarbią reikšmę turinčią infrastruktūrą sudarančių įrenginių, turto, ar jų dalies sunaikinimu, sugadinimu ar kitokiu pakenkimu jiems arba nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės veiklos sutrikdymu. Įstatymų paketas parengtas atsižvelgiant ir į Ukrainos patirtį. Nuo 2014 m. prasidėjusių neteisėtų

karo veiksmų prieš Ukrainos teritorinį vientisumą, konstitucinę santvarką, paaštrėjusių po 2022 m. vasario 24 d. Rusijos Federacijos invazijos į visą Ukrainos teritoriją, Lietuvos Respublikos nacionalinis saugumas susiduria su didėjančiomis grėsmėmis, kurios reikalauja peržiūrėti šiuo metu galiojantį baudžiamąjį teisinį reglamentavimą ir užtikrinti, kad Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nebūtų palikta teisinio reguliavimo spragų, kuriomis naudojantis priešiškos užsienio valstybės, jų žvalgybos ar kitos struktūros, fiziniai ar juridiniai asmenys galėtų nebaudžiami daryti esminę žalą Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams.

Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 50 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 19-1 straipsniu įstatymo projektas XVP-978. Siekiama įtvirtinti aiškesnę dezinformacijos sąvoką, nustatyti draudžiamas informacijos formas, suteikti Žurnalistų etikos inspektoriatui aiškias galias operatyviai reaguoti į melagingos informacijos plitimą, suderinti nacionalinį reguliavimą su ES kovos su dezinformacija strategija. Projektas yra kompleksinės informacinės gynybos paketo dalis, kartu su Visuomenės informavimo ir Informacinės visuomenės paslaugų, Elektroninių ryšių įstatymų bei Administracinių nusižengimų ir Baudžiamojo kodeksų pakeitimais. Jo tikslas – apriboti tiek dezinformacijos turinį, tiek technologines priemones, per kurias ji platinama.

Svarbūs nepriimti IV (pavasario) sesijoje

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimo Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XVP-1253. Nutarimo projektu siekiama atnaujinti Nacionalinio saugumo strategiją, pritaikant Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo politikos nuostatas prie reikšmingai pasikeitusios šalies saugumo aplinkos ir atsižvelgiant į būtinybę stiprinti šalies pasirengimą užkardyti ir atremti nacionaliniam saugumui kylančias grėsmes.

VI. Socialinė apsauga ir darbas

Ilgalaikės priežiūros paslaugų įstatymo projektas. Nauju teisiniu reglamentavimu siekiama pagerinti savarankiškumą praradusių asmenų kompleksinių paslaugų poreikius, sukuriant ir įveiklinant ilgalaikės priežiūros (integruotų socialinių ir sveikatos) paslaugų modelį;

Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo Nr. XII-1215 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) ir lydimieji įstatymų projektai. Juo siekiama sukurti taiklesnę ir socialiai teisingesnę paramos būstui sistemą, užtikrinant, kad valstybės parama būstui pirmiausia pasiektų pažeidžiamiausius asmenis ir šeimas, kurioms paramos reikia labiausiai. Nustatyti minimalius socialinio būsto kokybės reikalavimus, siekiant užtikrinti, kad suteikiamas socialinis būstas būtų saugus, tinkamas gyventi ir sudarytų sąlygas oriam gyvenimui;

Šeimos stiprinimo įstatymo Nr. XIII-700 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-970 (nauja redakcija). Siūloma sukurti efektyvesnę, centralizuotą ir mokslu grįstą šeimos politikos formavimo ir įgyvendinimo sistemą, atsisakant perteklinių nuostatų ir stiprinant šeimos politiką koordinuojančių institucijų bei savivaldybių šeimų tarybų kompetencijas.

Socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-738. Siekiama aiškiau ir tiksliau nustatyti papildomam individualiosios socialinio draudimo pensijos dalies (toliau – individualioji pensijos dalis) indeksavimui panaudotinas papildomas lėšas. Projektu siūloma nustatyti žemutinę panaudotinių papildomų lėšų individualiajai pensijos daliai indeksuoti ribą, t. y. kiek mažiausiai gali būti skiriama papildomų lėšų individualiajai pensijos daliai indeksuoti tam tikrais metais. Tikimasi, kad pensijų augimas bus spartesnis ir nuoseklesnis.

Svarbūs nepriimti IV (pavasario) sesijoje

VII. Sveikatos apsauga

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 21 ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1620, Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 131 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1621, Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 papildymo 154 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-1622 ir Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 131 ir 59 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XV-594 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1623. Šiais įstatymų projektais siūloma koreguoti e. sveikatos sistemos valdymo ir finansavimo modelį. Numatoma, kad e. sveikatos įgyvendinimą koordinuotų ir kontroliuotų Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos vietoje Sveikatos apsaugos ministerijos. Siūloma Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos ir Išankstinės pacientų registracijos sistemos valdytoju paskirti Valstybinę ligonių kasą. Tai leistų efektyviai vertinti informacinių sistemų procesus, jose tvarkomus duomenis, medicinos dokumentų struktūravimo poreikį, padėtų išvengti perteklinio duomenų teikimo, dubliavimo, sudarytų galimybę mažinti administracinę naštą asmens sveikatos priežiūros įstaigoms ir sveikatos priežiūros specialistams.

Lietuvos Respublikos psichikos sveikatos priežiūros įstatymo Nr. I-924 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija, nereg.). Šiuo įstatymu bus siekiama stiprinti į asmens atsigavimą ir žmogaus teises orientuotą psichikos sveikatos priežiūrą bei sudaryti papildomas prielaidas pacientų teisėms užtikrinti ir jų apsaugai stiprinti.

Svarbūs nepriimti IV (pavasario) sesijoje

Pagalbinio apvaisinimo įstatymo Nr. XII-2608 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1315, Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1316 ir Žmogaus audinių, ląstelių, organų donorystės ir transplantacijos įstatymo Nr. I-1626 2, 5, 7 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XV-597 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1317. Tikslas – padidinti pagalbinio apvaisinimo ir vaisingumo išsaugojimo paslaugų prieinamumą, užtikrinti saugias ir kokybiškas pagalbinio apvaisinimo ir vaisingumo išsaugojimo paslaugas bei panaikinti Pagalbinio apvaisinimo įstatymo prieštaravimus Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsniui ir 53 straipsnio 1 daliai. Projektais siekiama nustatyti teisę gauti pagalbinio apvaisinimo paslaugas, atsižvelgiant į medicininės indikacijas ir sąlygas, patikslinti, kas turi teisę pasinaudoti vaisingumo išsaugojimo paslaugomis, numatyti šių paslaugų apmokėjimo valstybės biudžeto ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto lėšomis atvejus ir sąlygas, patikslinti embrionų laikymo ir jo finansavimo valstybės biudžeto lėšomis sąlygas ir kt. 2026 m. birželio 3 d. organizuoti klausymai dėl įstatymų projektų atskleidė itin platų suinteresuotų šalių ratą ir reikšmingus nuomonių skirtumus tarp ekspertų, pacientų organizacijų, medicinos bendruomenės, teisės specialistų bei kitų visuomenės grupių, pateikta daug pasiūlymų ir pastabų, kuriuos būtina išsamiai įvertinti bei suderinti su galiojančiu teisiniu reguliavimu ir žmogaus teisių apsaugos principais. Atsižvelgiant į klausimo jautrumą, jo etinius, medicininius ir socialinius aspektus bei poreikį užtikrinti kuo platesnį politinį ir visuomeninį sutarimą, projektų svarstymą pagrindiniame komitete numatoma tęsti Seimo V (rudens) sesijoje – minėti projektai pasiūlyti įtraukti į Seimo V (rudens) sesijos darbų programą kaip prioritetiniai įstatymų projektai.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 85, 9, 93, 94, 99, 910, 911, 17 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-447(3). Siekiama įteisinti informacijos dėl metimo rūkyti, įskaitant telefono numerius, elektroninio pašto adresus arba interneto svetaines, kuriose vartotojams pateikiama informacija apie paramos programas asmenims, kurie nori mesti rūkyti, nurodymą ant kaitinamojo tabako gaminių ir rūkomųjų žolinių gaminių pakelių bei elektroninių cigarečių ir jų pildyklių informaciniame lapelyje. Priėmus įstatymą taip pat būtų patikslintos informacijos, nurodomos tabako gaminių ir susijusių gaminių mažmeninės prekybos vietose (pavyzdžiui, prie kasų) nuostatos ir numatyta, kad šalia esamos informacijos (įspėjimų) apie

kenksmingą tabako gaminių vartojimo poveikį sveikatai turi būti nurodyta informacija, kur galima rasti daugiau informacijos apie tabako žalą ir pagalbą metantiems rūkyti. Įstatymo projektas Nr. XVP-447(3) pasiūlytas įtraukti į Seimo V (rudens) sesijos darbų programą.

Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 15, 151 ir 41 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 411 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-743 ir lydimieji įstatymų projektai. Projektais siekiama nustatyti priemones, įgalinančias riboti aplinkos oro taršą kvapais ir mažinančias jų neigiamą poveikį žmonių sveikatai bei aplinkos orui. Projektai pasiūlyti įtraukti į Seimo V (rudens) sesijos darbų programą.

Maisto įstatymo Nr. VIII-1608 6(1) straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-893(3) ir jį lydimasis Administracinių nusižengimų kodekso 78 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-894(3). Siūloma įtvirtinti draudimą parduoti, nupirkti ar kitaip perduoti nealkoholinius gėrimus, kurių pavadinime yra alkoholinio gėrimo grupės, pogrupio ir (ar) kategorijos pavadinimas, jaunesniems kaip 18 metų asmenims ir numatyti administracinę atsakomybę už tokius pažeidimus. Šiems projektams yra pritarta po svarstymo Seimo 2026 m. gegužės 19 d. plenariniame posėdyje, kreiptasi į Sveikatos apsaugos ministeriją, prašant inicijuoti šių įstatymų projektų notifikavimą Europos Komisijai ir Pasaulio prekybos organizacijai. Įstatymų projektus numatoma priimti Seimo V (rudens) sesijoje po notifikavimo procedūros.

Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektas Nr. XIVP-762. Tikslas – nustatyti psichologų kvalifikacijos įgijimo sąlygas, psichologų praktinės veiklos sąlygas, registracijos Psichologų registre reikalavimus, sąlygas ir tvarką, psichologų teises ir pareigas, užsienio valstybių piliečių teisę teikti psichologo paslaugas Lietuvos Respublikoje, psichologų praktinės veiklos priežiūros ir atsakomybės pagrindus. Įstatymo projektas parengtas praėjusioje Seimo kadencijoje, bet nebuvo priimtas. Savižudybių ir smurto prevencijos komisija Seimo 2025 m. rudens sesijoje kreipėsi į Seimo Sveikatos reikalų komitetą dėl įstatymo projekto svarstymo proceso atnaujinimo. Komisija siūlo šį įstatymo projektą įtraukti į Seimo V (rudens) sesijos darbų programą.

VIII. Švietimas, mokslas, kultūra, sportas

Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimų projektas Nr. XVP-1730 ir jį lydimieji Mokslo ir studijų įstatymo bei Švietimo įstatymo pakeitimų projektai. Projektų paketu siekiama suderinti studijų finansavimo modelį su valstybės biudžeto formavimo principais ir galimybėmis, siekti racionalaus ir efektyvaus valstybės finansuojamų studijų vietų planavimo ir priėmimo vykdymo, sudaryti prielaidas efektyvesnei valstybinių mokslinių tyrimų institutų veiklai, suderinti įstatymo nuostatas su kitais įstatymais.

Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo 2 straipsnio pakeitimo ir papildymo 8-1 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-1239, Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 40 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1240 ir Administracinių nusižengimų kodekso 79 ir 79-1 straipsnio pakeitimo įstatymas įstatymo projektas Nr. XVP-1241. Siekiama užtikrinti nuoseklų nepilnamečių apsaugos skaitmeninėje erdvėje įgyvendinimą ir aiškesnį priežiūros modelį, suteikiant Ryšių reguliavimo tarnybai aiškų įgaliojimą vertinti techninių ir organizacinių priemonių taikymą. Projektais siūloma įtvirtinti „skaitmeninę pilnametystę“ ir nustatyti aiškias internetinių platformų paslaugų teikėjų pareigas. Tikimasi, kad siūlomos nuostatos sumažins jaunesnių nepilnamečių patekimą į internetines platformas be tėvų žinios, bus aiškiau apibrėžtos paslaugų teikėjų pareigos, susiformuos nuoseklesnė taikymo praktika ir sustiprės nepilnamečių privatumo bei saugumo apsauga internete.

Jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 2, 3, 4, 5 ir 10 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 31 straipsniu įstatymo projektas (nereg.). Ketinama didinti jaunimo įsitraukimą į pilietinės visuomenės struktūras ir veiklas, sudarant galimybes didesniai skaičiui jaunuolių dalyvauti sprendimų priėmimo procesuose, stiprinant jų pilietines kompetencijas.

Svarbūs nepriimti IV (pavasario) sesijoje

Negavus Vyriausybės išvadų, liko neapsvarstyti **Švietimo įstatymo Nr. I-1489 pakeitimo**

projektai Nr. XIVP-3900, XVP-592, XVP-712. Projektais siekiama įstatyme apibrėžti Kultūros pasą, nustatyti jo paskirtį, įgyvendinimo principus ir aprėptį, kitus aktualius šios priemonės įgyvendinimo aspektus, t. y. numatyti jo vietą Lietuvos Respublikos švietimo sistemos sandaroje. Neapsisprendus dėl šio projekto, lieka neaiškios Kultūros paso plėtros perspektyvos. LRV išvada gauta 2026-07-29, V (rudens) sesijoje planuojami klausymai ir svarstymas.

Sporto politikos pertvarkos teisės aktų paketas (Nacionalinės sporto tarybos įstatymo projektas Nr. XVP-1083 ir lydimieji įstatymų projektai). Siekiama užtikrinti valstybės sporto politikos įgyvendinimo srityje priimamų sprendimų skaidrumą, paskatinti nevyriausybinį organizacijų, veikiančių sporto srityje, įsitraukimą į sprendimų valstybės sporto įgyvendinimo srityje priėmimą ir Nacionalinei sporto tarybai suteikti biudžetinės įstaigos statusą. Projektų paketo svarstymas užtruko papildomomis paskirtose komisijose, taip pat vyko išsamūs klausymai su suinteresuotomis institucijomis ir sporto bendruomene. Svarstymą planuojama tęsti rudens sesijoje.

Sporto įstatymo Nr. I-1151 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-607. Tikslas yra suteikti galimybę tiems sporto treneriams, kurie pasiaukojamu darbu, savo profesionalumu ir talentu gebėjo Lietuvai parengti aukščiausio lygio sportininkus, pasiekusius itin aukštus sportinius rezultatus (iškovojusius medalius pačio aukščiausio lygio varžybose) ir sulaukusius pensinio amžiaus, gauti rentą, kurios dydis siektų 50 proc. trenerio parengto sportininko gaunamos rentos. Įstatymo projektui laukiama Vyriausybės išvados.

Seimo pavasario (IV) sesijoje nebuvo priimti **Visuomenės informavimo įstatymo, Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo, Baudžiamojo proceso kodekso, Administracinių nusižengimų kodekso, Kriminalinės žvalgybos įstatymo ir Konkurencijos įstatymo pakeitimai.** Šiais projektais siekiama įgyvendinti 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1083, kuriuo nustatoma bendra žiniasklaidos paslaugų vidaus rinkoje sistema ir iš dalies keičiama Direktyva 2010/13/ES (Europos žiniasklaidos laisvės aktas), nuostatas Lietuvos Respublikos nacionalinėje teisėje. Pakeitimų tikslas – sudaryti geresnes sąlygas žiniasklaidos ir žurnalistų veiklos nepriklausomumui, stiprinti redakcinę autonomiją, didinti žiniasklaidos organizacijų valdymo skaidrumą bei užtikrinti skaidresnį valstybės reklamos (viešinimo lėšų) paskirstymą ir panaudojimą.

Seimo IV (pavasario) sesijoje Seimo Kultūros komitetas pradėjo svarstyti **Seimo nutarimo „Dėl Vilniaus koncertų ir sporto rūmų tolesnio panaudojimo“ projektą Nr. XVP-1423,** kuriuo siekiama atnaujinti Vilniaus koncertų ir sporto rūmų rekonstrukciją, pastatą pritaikant nekomerciniam konferencijų turizmui bei kultūrai, kartu įamžinant senųjų Šnipiškių žydų kapinių atminimą ir Sąjūdžio istoriją. Atsižvelgdamas į svarstymo metu pagrindinio komiteto narių, suinteresuotų institucijų, piliečių ir žydų bendruomenės atstovų išsakytus argumentus bei išsiskyrusias nuomones, bendru sutarimu nuspręsta padaryti pertrauką ir surengti detalesnius klausymus Seimo V (rudens) sesijoje.

IX. Teisė ir teisėtvara

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 137 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XVP-1729. Siekiama pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Konstitucijos 137 straipsnį ir taip pašalinti konstitucinį apribojimą Lietuvai, kaip NATO narei, agresijos grėsmės ar agresijos atveju kartu su sąjungininkais pasitelkti visą NATO atgrasymo ir gynybos potencialą. Projekto priėmimas sudarytų teisinės prielaidas užtikrinti didesnę Lietuvos Respublikos ir jos sąjungininkų pasirengimą reaguoti į kylančias saugumo grėsmes bei stiprintų kolektyvinės gynybos galimybes.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 62 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1443. Siekiama papildyti Konstitucijos 62 straipsnio 2 dalį nuostata, leidžiančia Seimo nariui, dėl kurio imuniteto panaikinimo kreipėsi generalinis prokuroras, Seimo statuto nustatyta tvarka raštu duoti sutikimą būti patrauktam baudžiamojon atsakomybėn. Tokiu atveju atskiras Seimo sutikimas (nutarimas) nebūtų reikalingas.

Seimo nutarimo „Dėl patariamąjo referendumo dėl piliečių valios dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio pakeitimo paskelbimo“ projektas Nr. XVP-1322. Siūloma surengti patariamąjį referendumą dėl Konstitucijos 38 straipsnio pakeitimo, susijusio su šeimos sampratos apibrėžimu. Patariamasis referendumas sudarytų galimybę tiesiogiai išsiaiškinti piliečių nuomonę konstituciškai reikšmingu ir visuomenėje aktualių klausimų, suteiktą galimybę platesniam visuomenės įsitraukimui į diskusiją dėl Konstitucijos nuostatų turinio ir galėtų būti reikšmingas demokratinio dialogo bei piliečių dalyvavimo priimanant svarbius valstybės sprendimus instrumentas.

Baudžiamojo kodekso 147, 157, 256, 270, 2701, 2703, 2704, 2771 ir 308 straipsnių bei priedo pakeitimo ir Kodekso papildymo 2705, 2706, 2731, 2741 ir 2765 straipsniais įstatymo projektas Nr. XVP-1577 ir Administracinių nusižengimų kodekso 487 ir 579 straipsnių bei priedo pakeitimo ir Kodekso papildymo 212 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-1578. Baudžiamojo kodekso projektu siekiama užtikrinti nacionalinės baudžiamosios teisės atitiktį tarptautiniams standartams, užtikrinti proporcingumą baudžiamojo proceso metu saugant aplinką ir visą aplinkos sistemą, įgyvendinant naujas ES Direktyvas: Europos Parlamentas ir Taryba 2024 m. balandžio 11 d. priėmė Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvą 2024/1203 dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis, kuria pakeičiama direktyva 2008/99/EB, taip pat priėmė direktyvą (ES) 2024/1712, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir nukentėjusiųjų apsaugos. Ypatingai siekiama sustiprinti kovą su prekyba žmonėmis. Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimais siekiama įgyvendinti Europos Sąjungos politikos nuostatas, nukreiptas į nukentėjusių nuo prekybos žmonėmis apsaugos stiprinimą ir jų atleidimą nuo administracinės atsakomybės už veiksmus, kurių jie buvo priversti imtis būdami išnaudojami, t. y. jie patys tapo prekybos žmonėmis aukomis.

Baudžiamojo kodekso 13, 60, 95, 149, 150, 151, 152, 152-1, 153-1, 153-2 straipsnių pakeitimo ir 151-1 straipsnio panaikinimo įstatymo projektas Nr. XVP-1497, Administracinių nusižengimų kodekso 589, 590 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 489-1 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-1498, Baudžiamojo proceso kodekso 167 ir 225 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1499 ir Kriminalinės žvalgybos įstatymo Nr. XI-2234 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1500. Įstatymų paketas parengtas siekiant sustiprinti kovą prieš seksualinius nusikaltimus, o ypač kurie atliekami prieš vaikus ir moteris. Naujai reglamentuojama vaikų apsauga ir seksualiniai nusikaltimai elektroninėje erdvėje, kurių skaičiaus didėjimas tapo opia problema. Taip pat siekiama didinti žinių visuomenėje apie tai, kad seksas be sutikimo laikomas nusikalstama veika. Tikslinama seksualinio priekabiavimo sąvoka, kriminalizuojama jaunesnio negu šešiolikos metų asmens viliojimas, dalijimasis intymia arba manipuliuota vaizdo medžiaga be asmens sutikimo ir kt.

Svarbūs nepriimti IV (pavasario) sesijoje

Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto I-399 11 ir 15¹ straipsnių pakeitimo“ projektas Nr. XIIP-4750(2) nebuvo svarstytas Seimo 2024–2028 m. kadencijos IV (pavasario) sesijos metu, tačiau yra svarbus įgyvendinant Konstitucinio Teismo nutarimą. Konstitucinis Teismas 2016 m. spalio 5 d. nutarime pripažino, kad Seimo statuto 15¹ straipsnio 1 dalis tiek, kiek pagal joje nustatytą teisinį reguliavimą Seimo nariui, be svarbios pateisinamos priežasties nuolat nedalyvavusiam Seimo, Seimo komitetų, kitų struktūrinių padalinių, kurių nariu jis paskirtas Seimo statuto nustatyta tvarka, posėdžiuose, to mėnesio atlyginimas negali būti mažinamas daugiau negu vienu trečdaliu, prieštarauja Konstitucijos 60 straipsnio 3 daliai, konstituciniams teisinės valstybės, atsakingo valdymo principams. Seimo statuto projektu siūloma sugriežtinti Seimo narių atsakomybę už nedalyvavimą Seimo, komitetų ir komisijų posėdžiuose. Siūloma suteikti Etikos ir procedūrų komisijai teisę spręsti, ar pateisinamas pažiūromis ir politiniais tikslais grindžiamas Seimo narių nedalyvavimas Seimo, komitetų, komisijų, kurių narys jis yra, posėdžiuose, jei šis nedalyvavimas nėra nuolatinis. Siūloma nustatyti, kad Seimo nariui, be svarbios pateisinamos priežasties nedalyvavusiam Seimo, taip pat komiteto ar komisijos, kurių narys jis yra, posėdžiuose, to mėnesio atlyginimas mažinamas po 5 procentus už kiekvieną praleistą posėdį.

X. Žmogaus teisių apsauga

Civilinio kodekso pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-909 ir lydimieji įstatymų projektai. Projektų paketu siekiama sistemaiškai reglamentuoti partnerystės institutą ir įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2025 m. balandžio 17 d. nutarimą. Siūloma keisti Civilinį kodeksą, Civilinio proceso kodeksą, Civilinės būklės aktų registravimo įstatymą, Notariato įstatymą ir Gyventojų registro įstatymą. Įstatymų projektų priėmimas pašalintų bendro gyvenimo neįregistravus santuokos, kuris tampa vis labiau paplitusiu visuomeniniu reiškiniu, teisinio reguliavimo spragą, taip pat leistų įgyvendinti iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos kylančią valstybės pareigą nustatyti teisinį reguliavimą, kuriuo taip pat būtų ginamos bendrai gyvenančių ir santuokos nesudariusių asmenų teisės ir teisėti interesai, ir kartu įgyvendinti Nutarimą.

Lietuvių gestų kalbos įstatymo projektas. Pritarus šiam teisės aktui, lietuvių gestų kalba būtų „pakelta“ į tą patį lygį, kaip ir gimtoji lietuvių kalba (šiuo metu lietuvių gestų kalba reglamentuota Vyriausybės nutarimu). Taip pat pritarus šiam teisės aktui, atsirastų galimybė kurti gestotyro institutą.

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pakeitimo projektas (nereg.). Tikslas – nustatyti aiškius reikalavimus dėl pareigos visuose viešojo, privataus ir nevyriausybinių sektoriaus subjektuose, kurių veikla susijusi su vaikais ir (ar) gali turėti poveikį vaiko saugumui ir jo gerovei, diegti ir taikyti vaiko apsaugos politiką, saugios aplinkos standartus.

Svarbūs nepriimti IV (pavasario) sesijoje

Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1265(3) (nauja redakcija). Siekiama sustiprinti apsaugą nuo diskriminacijos, išplėsti lygių galimybių kontrolieriaus įgaliojimus ir į nacionalinę teisę perkelti Europos Sąjungos direktyvų dėl lygybės institucijų standartų nuostatas. Įstatymo projektu plečiama asmenų apsauga nuo diskriminacijos – numatomas lygių galimybių ir nediskriminavimo įgyvendinimas savanoriškoje veikloje. Stiprinamas lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos nepriklausomumas, sudaroma galimybė lygių galimybių kontrolieriui gauti informaciją ir duomenis, reikalingus tyrimams dėl lygių galimybių pažeidimo vykdyti. Siekiama didinti visuomenės informuotumą apie Tarnybą ir jos veiklą, taip pat didinti pagalbos prieinamumą asmenims, kurių lygios galimybės pažeistos. Pažymėtina, kad projektu suteikiama galimybė lygių galimybių kontrolieriui ginti viešąjį interesą lygių galimybių srityje, vykdyti taikinimo procedūras. Tikimasi, kad įteisinus galimybę lygių galimybių kontrolieriui atlikti taikinimo procedūrą Tarnyboje, bus sudarytos sąlygos ginčus lygių galimybių srityje išspręsti greičiau, mažesnėmis sąnaudomis ir ne teismo tvarka. Šis įstatymo projekto svarstymas planuojamas Seimo V (rudens) sesijoje.

2026 m. birželio 11 d. Vyriausybė pateikė **Baudžiamojo kodekso įstatymo projektą Nr. XVP-1577 ir Administracinių nusižengimų kodekso įstatymo projektą Nr. XVP-1578**, kuriais siekiama užtikrinti atitiktį atnaujintos ES direktyvos reikalavimams prekybos žmonėmis srityje ir sustiprinti kovą su nusikalstamomis veikomis. Įgyvendinus atnaujintas Direktyvos dėl prekybos žmonėmis nuostatas nacionalinėje teisėje, tikimasi efektyvesnės nukentėjusiųjų nuo prekybos žmonėmis asmenų apsaugos, taip pat platesnių suteiktų galimybių ikiteisminio tyrimo institucijoms ir baudžiamąsias bylas nagrinėjantiems teismams nustatyti prekybos žmonėmis ar prekybos vaikais nusikaltimų sudėties požymius, tokius nusikaltimus darančius asmenis bei efektyviai pritaikyti baudžiamąsias teises priemones. Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimais siekiama įgyvendinti Europos Sąjungos politikos nuostatas, nukreiptas į nukentėjusiųjų nuo prekybos žmonėmis apsaugos stiprinimą ir jų atleidimą nuo administracinės atsakomybės už veiksmus, kurių jie buvo priversti imtis būdami išnaudojami. Šių įstatymų projektų svarstymas planuojamas Seimo V (rudens) sesijoje.

Reprodukcinės sveikatos įstatymo projektas Nr. XVP-286. Šiuo metu Lietuvoje nėra vieningo, konceptualaus reprodukcinės sveikatos teisinio reglamentavimo. Reprodukcinės sveikatos klausimai reguliuojami fragmentiškai atskiruose teisės aktuose (pavyzdžiui, Pagalbinio apvaisinimo

įstatyme Nr. XII-2608, Nėštumo nutraukimo paslaugų organizavimo ir teikimo tvarkos apraše), tačiau trūksta specialaus įstatymo, įtvirtinančio teisę į reprodukcinę sveikatą kaip neatsiejamą žmogaus teisių dalį. Toks teisinis vakuumas neleidžia užtikrinti nuoseklios ir visapusės šios srities politikos ir strategijos, todėl kilo poreikis parengti Reprodukcinės sveikatos įstatymo projektą, kuris įtvirtintų aiškų valstybės požiūrį ir nuostatas dėl reprodukcinės sveikatos bei sudarytų sąlygas asmenų reprodukciniam pasirinkimui, užtikrintų kokybiškas reprodukcinės sveikatos paslaugas, mokslu grįstą informaciją, švietimą ir lytiškumo ugdymą be kliūčių, diskriminavimo, gerbiant kiekvieno žmogaus teises. Taigi, įstatymo projektu siekiama sukurti reprodukcinės sveikatos teisinį reguliavimą, apibrėžiantį reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugų teikimo principus, reprodukcinį pasirinkimą, pagalbą lytinį smurtą patyrusiems asmenims, jaunimui palankias reprodukcinės sveikatos paslaugas, reprodukcinės sveikatos informacijos sklaidą ir konsultavimą, visuomenės lytinio švietimo ir lytiškumo ugdymo teisinius pagrindus bei įtvirtinti reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugų išlaidų kompensavimą. Jau gavus teigiamą Vyriausybės išvadą įstatymo projekto svarstymas planuojamas Seimo V (rudens) sesijoje.

XI. Valstybės valdymas

Pranešimas svarbiausiais valstybės ir visuomenės gyvenimo klausimais dėl demografinės situacijos šalyje. Tai vienas svarbiausių Ateities komiteto V (rudens) sesijos politinių darbų, kuriuo siekiama Seimo lygmeniu iškelti demografiją kaip ilgalaikį valstybės raidos klausimą. Pranešime būtų tikslinga vertinti ne tik gimstamumo tendencijas, bet ir migraciją, visuomenės senėjimą, darbo rinkos pokyčius, regionų gyvybingumą bei poveikį socialinės apsaugos ir viešųjų paslaugų sistemoms. Jis galėtų tapti pagrindu platesnei diskusijai dėl nacionalinės demografinės politikos krypties po 2030 m.

2026–2040 m. nacionalinės skaitmeninės plėtros darbotvarkė. Tai ilgalaikis valstybės technologinės transformacijos dokumentas, apimantis DI, duomenų valdyseną, skaitmeninę infrastruktūrą, viešųjų paslaugų modernizavimą ir skaitmeninį suverenumą. Svarbu įvertinti, ar Darbotvarkė taps realia valstybės transformacijos įgyvendinimo architektūra, susieta su konkrečiomis institucijų atsakomybėmis, finansavimu ir pažangos rodikliais. Taip pat svarbi jos sąsaja su Strategija „Lietuva 2050“ ir būsimu Nacionaliniu pažangos planu.

Europos skaitmeninė tapatybė (EUDI) – iniciatyva, kuria visiems ES piliečiams, gyventojams ir įmonėms siekiama suteikti saugią, patikimą ir visoje ES pripažintą skaitmeninę tapatybę. Tai skaitmeninė pinigine išmaniajame įrenginyje, joje bus saugiai laikomi svarbūs dokumentai (nuo asmens dokumentų iki banko kortelių). EUDI tiesiogiai paveiks Europos gyventojų ir verslo kasdienybę, bus užtikrinamas aukštas asmens duomenų apsaugos lygis ir mažinama administracinė našta.

Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1805. Siūloma sumažinti korupcijos ir nepotizmo rizikas asmenis konkurso būdu priimant į valstybės tarnybą. Projekte numatyta papildomai kontroliuoti konkursus, kuriuose realiai konkuruoja tik vienas kandidatas; užkirsti kelią laikino pareigų ėjimo metu įgytos patirties pavertimui konkrečiam kandidatui palankiu vėlesniu konkurso reikalavimu; aiškiai atriboti teisėtą politinį vadovavimą nuo politinio poveikio profesionalios valstybės tarnybos atrankai. Taip pat siūloma vieno pretendento konkursą arba konkursą, kuriame po atitikties specialiesiems reikalavimams įvertinimo lieka vienas pretendentas, laikyti padidintos rizikos konkursu. Prieš nustatant laimėtoją būtų atliekamas papildomas teisėtumo ir atrankos objektyvumo patikrinimas Vyriausybės nustatyta tvarka.

Teritorijų administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo projektas (nauja redakcija) (rengia VRM).

Svarbūs nepriimti IV (pavasario) sesijoje

Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1334 ir lydimieji įstatymų projektai. Šiuo metu pagrindiniame komitete sudaryta parengiamoji darbo grupė, rengianti patobulintą įstatymo projektą. Darbo grupės tikslai: įvertinti politinių darinių sąvokas (taryba,

dauguma, mažuma ir kt.), praktikoje kylančius jų sudarymo iššūkius (tame tarpe komitetų ir komisijų) ir ieškoti priemonių stabilesniam savivaldybių veikimui užtikrinti; išgryninti gyventojų dalyvavimo vietos savivaldoje institutą, taip pat peržiūrėti seniūnaičių sampratą ir paskirtį. Projektų paketą svarbu priimti V (rudens) sesijoje, nes pakeitimai turėtų įsigalioti po 2027 m. kovą vyksiančių savivaldybių tarybų rinkimų.

Seimo statuto 58¹ straipsnio pakeitimo projektas yra susijęs su atsakomybės ateities kartoms, tarpgeneracinio teisingumo ir demografijos klausimų priskyrimu Ateities komitetui kaip pagrindiniam komitetui. Projektas pavasario sesijoje Seime nebuvo apsvaistytas. Jo priėmimas svarbus aiškiau įtvirtinant ATK kompetenciją ilgalaikės demografinės politikos, ateities kartų interesų ir tarpgeneracinio teisingumo srityse bei sudarant teisinę pagrindą nuosekliai šių klausimų parlamentinei kontrolei.

Draudimo propaguoti totalitarinius, autoritarinius režimus ir jų ideologijas įstatymo Nr. XIV-1679 4, 5, 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-582, Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. birželio 1 d. nutarimo Nr. XIV-2030 „Dėl Viešųjų objektų atitikties totalitarinių, autoritarinių režimų ir jų ideologijų propagavimo juose draudimui vertinimo tarpinstitucinės komisijos sudarymo“ pripažinimo netekusiu galios projektas Nr. XVP-583 ir kt. Šiais pakeitimais siekiama deleguoti savivaldybių institucijoms sprendimų priėmimą dėl viešųjų objektų atitikties totalitarinių, autoritarinių režimų ir jų ideologijų propagavimo juose draudimui, panaikinant Viešųjų objektų atitikties totalitarinių, autoritarinių režimų ir jų ideologijų propagavimo juose draudimui vertinimo tarpinstitucinę komisiją. Tokiu būdu būtų padidintas tokio pobūdžio sprendimų priėmimo efektyvumas. Planuojama šiuos projektus priimti V (rudens) sesijoje.

Parengė

Informacijos ir komunikacijos departamento

Tyrimų skyriaus patarėja

Dalia Juknevičiūtė

Tel. (0 5) 209 6185, el. p. dalia.jukneviciute@lrs.lt

Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus parengti analitiniai ir informaciniai darbai skirti Seimo narių parlamentinei ir Seimo kanceliarijos veiklai. Šiuose darbuose pateikta informacija nėra oficiali Lietuvos Respublikos Seimo pozicija. Šį darbą atgaminti, išleisti, platinti, versti, perdirbti, viešai skelbti, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, galima tik gavus Seimo kanceliarijos leidimą.

Visais atvejais naudojant šį darbą privaloma nurodyti šaltinį.

© Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, 2026